

IN DE GANGEN, KAMERS EN SALONS STAAN IN

TOTAAL BIJNA DRIEHONDERD KUNSTWERKEN

HÔTEL LUTETIA

*Slapen tussen sculpturen en
een eeuw geschiedenis*

Hôtel Lutetia, in het hart van de Parijse wijk Saint-Germain-des-Prés, imponeert niet alleen met zijn statige façade, zijn lange lijst prominente bezoekers en met kunstwerken gevulde interieurs... het luxehotel maakt evengoed indruk met zijn eeuw aan geschiedenis. Een geschiedenis die vaak, maar helaas niet altijd, trotsmakend was. Een reportage van schrijfster Claire Polders.

Steeds wanneer ik het monumentale pand van Hôtel Lutetia binnentreed en mijn stappen op het zwart-wit geblokte marmer weerkaatsen, voel ik mij geborgen. De luxe die me elders op afstand houdt, slaat hier zijn armen om me heen. Ruim tien jaar geleden kwam ik hier voor het eerst voor een drankje en nam ik me voor er ooit te logeren. Lutetia heeft een bezielde karakter.

Parijs kent uiteraard talloze gebouwen die het stempel van hun geschiedenis dragen, maar in Lutetia hangen historie en inspiratie als verleidelijke geuren in de lucht. Binnen deze muren kwamen schrijvers samen zoals Gide, Malraux en Saint-Exupéry. Ook de schilders Matisse en Picasso behoorden tot de veelgeziene bezoekers. Vanuit Amerika arriveerden Hemingway, Guggenheim en Joséphine Baker. Zelfs generaal De Gaulle logeerde er, en wel op zijn huwelijksnacht in 1921.

Hun gesprekken en dromen zijn lang vervlogen, maar hun ideeën bestaan nog altijd; met een roman of biografie in de hand en een vleugje verbeelding laat Lutetia je toe tot hun domein. Veel gasten hebben bovendien een tastbaar residu achtergelaten: in de gangen, kamers en salons staan in totaal bijna driehonderd kunstwerken.

Vlak voor de receptie verrijst een ijzeren sculptuur van César, Gustave Eiffel verbeeldend. Aan weerszijden van de bar buigen naakte vrouwenfiguren ver achterover, hun armen naar voren uitgestrekt, alsof ze de lichtbol in hun handen aan de gast willen aanbieden ('Clarté', van Max Le Verrier). Er is een suite, genoemd naar en gemeubileerd door Arman, waar de stoelen en tafels op muziekinstrumenten lijken. En overal om me heen: art-decode-tails, kroonluchters, vloerkleden. Zelfs de sigarendistributeur in het restaurant is een kunstwerk (van Philippe Hiquily).

Lutetia in feiten

Wat: 230 kamers, waarvan 60 suites. De meeste hebben een art-deco-inrichting en zicht op de Eiffeltoren, maar er zijn ook kamers in moderne stijl zonder zicht. Specificeer uw wensen bij reservering.

Waar: Tegenover het warenhuis Le Bon Marché, aan de voet van metrostation Sèvres-Babylone (lijn 12) en op loopafstand van de Jardin du Luxembourg, het Musée d'Orsay en talloze boetiekjes en galerieën.

Wie: Drukbezocht door Amerikanen en reizigers uit het Midden-Oosten. Maar er komen ook veel Europese echtparen van middelbare of oudere leeftijd. Wie gevoelig is voor geschiedenis en kunst zal zich er thuisvoelen.

Overig: Hôtel Lutetia heeft een gastronomisch restaurant 'Paris' onder leiding van chef Philippe Renard in een belle époque-setting. Verder is er een brasserie en een pianobar waar jazzconcerten worden gegeven.

Meer weten? Ter viering van het 100-jarige bestaan is in 2009 een boek verschenen getiteld *Hôtel Lutetia, L'esprit de la Rive Gauche*, bij uitgever J.C. Lattès. Juliette Gréco schrijft in de introductie: *Nous y sommes tous allés, nous y retournons tous*. Meer over de oorlogsjaren: in 1981 maakte Hans Rudiger Minow een documentaire getiteld 'Per Adresse: Hôtel Lutetia'.

Contact: 45, Boulevard Raspail, 75006, Parijs
www.concorde-hotels.com/lutetia

ALS SAINT-GERMAIN-DES-PRÉS HET EPICENTRUM VOOR HET VRIJE DENKEN HEET, DAN IS LUTETIA DE HUISKAMER VAN HET ARTISTIEKE LEVEN

Toch is Lutetia meer dan een hotel met beroemde gasten en een kunstzinnige signatuur. Het hotel heeft een ambigue geschiedenis waarvan ik altijd meer heb willen weten. Tijd om op onderzoek uit te gaan.

L'age du fer

De receptie leent mij een boek: *L'esprit de la Rive Gauche*, en ik neem plaats in de bar op een rode pluchen fauteuil, onder het recent gerenoveerde glazen plafond van oranje en zachtgele blokken. Het is er rustig, tussen lunch en aperitief in; onder het genot van een Perrier lees ik. Het is er nooit van gekomen in de kamers boven mij te logeren. Na mijn studie aan de Sorbonne bleef ik in Parijs, en in je eigen stad verblijf je niet in hotels. Toch ben ik hier regelmatig binnengelopen, vooral toen ik aan mijn roman *De Verdwijning van Eva Zomers* werkte.

Hôtel Lutetia wordt het eerste art-decohotel in Parijs genoemd, gebouwd in een stijl die pas later echt populair werd. We schrijven 1910. Twee befaamde architecten ontwerpen het: Louis-Charles Boileau en Henri Tauzin. Voor de grandioze façade tekenen twee beeldhouwers: Leon Binet en Paul Belmondo (ja, de vader van acteur Jean-Paul Belmondo). De Eiffeltoren kijkt al weer zo'n twintig jaar over de stad uit, maar *L'age du Fer* is nog

niet voorbij; Lutetia krijgt veel gietijzeren hekken met versieringen in de vorm van bloemen en planten.

Een internationale clientèle betreft de kamers, terwijl omwonende kunstenaars en intellectuelen de salons gebruiken om elkaar te ontmoeten. Het hotel ligt in de culturele en chique wijk Saint-Germain-des-Prés. Beroemdheden zoals James Joyce en zijn secretaris Samuel Beckett (die later in het hotel terugkomt als schrijver) voelen zich thuis in de geraffineerde, discrete sfeer – en als het hun te koud wordt in hun eigen huis, komen ze ook wel eens logeren. Joyce schrijft een deel van zijn *Ulysses* in Lutetia.

Onwelkome gasten

Maar dan is het 1939 en breekt de oorlog uit. Lutetia deelt het lot van Frankrijk. In de jaren dertig was het hotel al een ontmoetingsplaats voor anti-fascistische ballingen, maar nu ontpopt het zich als toevluchtsoord. Thomas en Heinrich Mann nemen er hun intrek en vele andere kunstenaars en muzikanten volgen. Wanneer de Nazi's een jaar later Parijs bezetten, weten sommigen te vluchten, anderen worden gevangengenomen.

Alle *Grands Hôtels* in de hoofdstad worden gevorderd om Duitse diensten in te huisvesten: de Propaganda, de Marine, de

Censuur. Op de linkeroever klopt de Abwehr aan de poorten van Lutetia: zo'n honderd contraspionnen zullen hier tijdens de oorlog opereren. Via de artistieke clientèle hopen ze in het Franse verzet te kunnen infiltreren. De directie kiest een middenweg tussen collaboratie en verzet; zo kunnen ze hun personeel behouden en gaan ze niet failliet.

In een poging de bezetter met hun eigen cultuur te imponeren, maken de Franse chefs talloze klassieke gerechten klaar en schenken ze kwaliteitswijnen uit. De Duitsers laten het zich goed smaken en betalen netjes. Lutetia wordt zelfs gevraagd om kisten met foie gras en champagne aan Berlijn te leveren, maar die praktijk wringt bij het personeel, want diep in de oorlogsjaren leven zij op weinig meer dan koolsoep. Lutetia beleeft een zwarte tijd.

Gestreepte rafelpakken op het rode pluche

Wanneer Parijs in August 1944 wordt bevrijd, nemen geallieerde troepen het gezag in het hotel over. In het voorjaar verandert Lutetia in een opvangcentrum. Van de twee en een half miljoen gedeporteerden keren er veertigduizend terug naar Frankrijk, vaak in uiterst penibele staat. Vanaf het Gare d'Orsay (waar nu het gelijknamige museum is gevestigd) worden de overlevenden naar het hotel gebracht. Gestreepte rafelpakken, kaalgeschoren hoofden, uitgemergelde lichamen; de ernstigste gevallen gaan door naar het ziekenhuis, de anderen krijgen medische verzorging en gastronomische maaltijden in het hotel. Na de gedwongen samenwerking met de vijand, grijpt het hotel de kans om zich te rehabiliteren.

Lijsten en foto's tonen wie hier zijn aangekomen en van wiens dood getuigenis is afgelegd. Een wanhopige menigte loopt dagelijks op om informatie te vinden over vermiste verwanten. Sommigen blijven dag en nacht wachten. Het is in Lutetia dat twee dochters van de beroemde schrijfster Irène Némirovsky horen dat hun moeder niet meer zal terugkeren uit Auschwitz.

Veranderende identiteit

Na de oorlog herstelt Lutetia zich als luxehotel, zeker wanneer

Taittinger (ja, die van de champagne) het overneemt. Om een nieuw publiek te trekken, worden er festivals en jazzconcerten georganiseerd. De salons gaan open voor juryberaadslagen, vredesbesprekingen en persconferenties. Als Saint-Germain-des-Prés het epicentrum voor het vrije denken heet, dan is Lutetia de huiskamer van het artistieke leven. De cirkel rondom Sartre en De Beauvoir is Les Deux Magots en Café Flore soms wel eens weg en komt dan naar Lutetia. Ook zangers die in de buurt wonen, zoals Jacques Brel, Charles Aznavour en Serge Gainsbourg, zijn trouwe bezoekers en refereren aan het hotel in hun teksten.

Maar wat is er nog over van het hotel uit 1910? Wanneer ik de foto's van die periode vergelijk met het hotel van nu, zie ik meteen de veranderingen: de plafondschilderingen zijn verdwenen, er staan geen palmpalmen meer, de kamerschermen zijn weg. In 1979 was ontwerper Sonia Rykiel verantwoordelijk voor een ingrijpende renovatie van het interieur, waarbij ze Engelse tapijten en Nederlandse ramen importeerde. Toch is er ook veel hetzelfde gebleven, zoals het art-decomeubilair, dat Rykiel zoveel mogelijk heeft hersteld. En het kristal in het restaurant is van Baccarat, de firma die in 1910 al aan Lutetia leverde. Ook de sfeer lijkt onveranderd, nog even discreet en geraffineerd. Er lopen dan ook nog steeds beroemde gasten rond, onder wie veel uit de filmwereld. Deneuve spreekt hier de pers toe, Depardieu bezoekt de bar – ik zie hem wel eens naar buiten komen, een tikkeltje te vrolijk, de portiers joviaal op hun schouders slaand.

Hôtel Lutetia ... Voor de oorlog een ontmoetingsplaats voor diplomaten en creatieve geesten. Daarna een nazi-bolwerk én opvangcentrum voor overlevenden. Inmiddels weer populair als luxehotel bij een artistiek publiek. Lutetia verandert voortdurend van identiteit en behoudt tegelijk zijn bezielde karakter. En ik neem me opnieuw voor hier toch maar eens een keer te overnachten.

Lutetia in fictie

Lutetia - Pierre Assouline (journalist, romanschrijver en biograaf) verdiepte zich jarenlang in de geschiedenis van Hôtel Lutetia. Zijn speurwerk in archieven en zijn gesprekken met voormalige gasten en medewerkers leverde in 2005 de roman *Lutetia* op. In 2007 werd dit boek in de Nederlandse vertaling uitgegeven bij De Geus, onder de titel *Hotel Lutetia*.

De Verdwijning van Eva Zomers - Mijn tweede roman *De Verdwijning van Eva Zomers* speelt deels in Parijs.

In de openingsscène van het verhaal beschrijf ik een kunstenaar die jarenlang hetzelfde verliefde paartje schildert in steeds verschillende settings. Het doek waarop zij staan afgebeeld voor Hôtel Lutetia krijgt een bijzondere betekenis wanneer hij het paartje op een dag tegenkomt en hoort dat ze daar logeren – ze bestonden toch alleen in zijn verbeelding?

Zie ook: www.clairepolders.com

